

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

9 päivänä syyskuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 2008/48/EY – Kulutusluotto – 10 artiklan 2 kohta – Pakolliset maininnat sopimuksessa – Velvollisuus mainita luottotyyppi, luottosopimuksen kesto, viivästyskorko ja luottosopimuksen tekohetkellä sovellettavan viivästyskoron mukauttamismekanismi – Viivästyskoron mukauttaminen jäsenvaltion keskuspankin määrittämän peruskoron muuttumisen perusteella – Luoton enneaikaisen takaisinmaksun tapauksessa maksettava korvaus – Velvollisuus täsmentää viivästyskoron ja korvauksen muuttamisen laskentatapa – Ei ole velvollisuutta mainita kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä luottosopimuksen päättämismahdollisuuksia, joista ei säädetä direktiivissä 2008/48 – 14 artiklan 1 kohta – Kuluttajan peruuttamisoikeus, joka perustuu 10 artiklan 2 kohdan mukaisen pakollisen maininnan puuttumiseen – Tämän oikeuden käyttäminen määräajan päätyttyä – Luotonantajalle osoitettu kielto esittää oikeudenmenetysväite tai väite oikeuden väärinkäytöstä

Yhdistetyissä asioissa C-33/20, C-155/20 ja C-187/20,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Landgericht Ravensburg (Ravensburgin alueellinen alioikeus, Saksa) on esittänyt 7.1., 5.3. ja 31.3.2020 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen vastaavasti 23.1.2020, 31.3.2020 ja 28.4.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

UK

vastaan

Volkswagen Bank GmbH (C-33/20)

ja

RT,

SV ja

BC

vastaan

Volkswagen Bank GmbH ja

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Skoda Bank, Volkswagen Bank GmbH:n sivuliike (C-155/20),

ja

JL ja

DT

vastaan

BMW Bank GmbH ja

Volkswagen Bank GmbH (C-187/20),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit M. Safjan (esittelevä tuomari) ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- UK, edustajanaan C. Kress, Rechtsanwalt,
- RT, edustajanaan T. Röske, Rechtsanwalt,
- JL, edustajanaan M. Basun, Rechtsanwalt,
- Volkswagen Bank GmbH, edustajinaan I. Heigl ja T. Winter, Rechtsanwältin,
- BMW Bank, edustajanaan R. Hall, Rechtsanwalt,
- Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller, M. Hellmann, U. Bartl ja E. Lankenau,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vlácil ja S. Šindelková,
- Euroopan komissio, asiamiehinään G. Goddin ja B.-R. Killmann,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.7.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (EUVL 2008, L 133, s. 66) 10 artiklan 2 kohdan sekä 14 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat asiassa C-33/20 yhtäältä UK ja toisaalta Volkswagen Bank GmbH, asiassa C-155/20 yhtäältä RT, SV ja BC ja toisaalta Volkswagen Bank ja Skoda Bank, joka on Volkswagen Bankin sivuliike, ja asiassa C-187/20 yhtäältä JL ja DT ja toisaalta BMW Bank GmbH ja Volkswagen Bank ja joissa on kyse UK:n, RT:n, SV:n, BC:n, JL:n ja DT:n näiden pankkien kanssa tekemien luottosopimusten peruuttamisen pätevydestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2008/48 johdanto-osan 30 ja 31 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(30) Tällä direktiivillä ei säännellä sopimusoikeudellisia kysymyksiä, jotka liittyvät luottosopimusten pätevyteen. Tämän vuoksi jäsenvaltiot voivat tällä alalla pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisia säännöksiä, jos ne ovat yhteisön oikeuden mukaisia. – –

(31) Jotta kuluttaja voi tietää luottosopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa, sopimuksessa olisi oltava selkeästi ja tiiviisti kaikki tarvittavat tiedot.”
- 4 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

 - i) ’todellisella vuosikorolla’ kuluttajalle aiheutuvia luoton kokonaiskustannuksia ilmaistuna luoton kokonaismäärälle laskettuna vuosikorkona, johon soveltuviissa tapauksissa sisältyy 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut kustannukset;
 - j) ’lainakorolla’ korkoa, joka ilmoitetaan nostetun luoton määrään vuositasolla sovellettuna kiinteänä tai vaihtuvana prosenttilukuna;
 - k) ’kiinteällä lainakorolla’ luotonantajan ja kuluttajan luottosopimuksessa ainoastaan määrättyä kiinteää prosenttilukua käyttäen sopimaa yhtä lainakorkoa luottosopimuksen koko voimassaoloajaksi tai useita lainakorkoja tietyiksi kausiksi. Jos kaikkia lainakorkoja ei määritellä luottosopimuksessa, lainakoron katsotaan olevan kiinteä vain niinä kausina, joina lainakorko on määritelty ainoastaan luottosopimuksen tekohetkellä sovittuna tietyinä kiinteinä prosenttilukuna;

– –

 - n) ’liitännäisellä luottosopimuksella’ luottosopimusta, jossa

- i) kyseinen luotto käytetään yksinomaan tietyn tavaran toimittamista tai tietyn palvelun suorittamista koskevan sopimuksen rahoittamiseen, ja
- ii) nämä kaksi sopimusta muodostavat objektiivisesti katsottuna kaupallisen kokonaisuuden; kaupallisen kokonaisuuden katsotaan olevan olemassa, kun tavaroiden toimittaja tai palveluiden suorittaja rahoittaa itse kuluttajalle myönnettävän luoton tai — kolmannen osapuolen rahoittaessa luoton — kun luotonantaja hyödyntää tavaroiden toimittajan tai palveluiden suorittajan palveluita luottosopimuksen tekemisen tai valmistelun yhteydessä taikka tietyt tavarat tai tietyn palvelun suorittaminen on nimenomaisesti yksilöity luottosopimuksessa.”

5 Mainitun direktiivin 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Luottosopimuksissa mainittavat tiedot”, säädetään seuraavaa:

”1. Luottosopimukset on laadittava kirjallisina tai muulla pysyvällä tavalla.

Kaikkien sopimuspuolten on saatava yksi kappale luottosopimuksesta. Tämä artikla ei vaikuta sellaisiin kansallisiin sääntöihin, jotka koskevat luottosopimusten tekemisen pätevyyttä ja jotka ovat yhteisön oikeuden mukaisia.

2. Luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti:

a) luottotyyppi;

--

c) luottosopimuksen kesto;

d) luoton kokonaismäärä ja sen nostoa koskevat ehdot;

e) tavara tai palvelu ja sen käteishinta, kun kyse on tietyn tavaran tai palvelun maksun lykkäyksenä myönnettävästä luotosta tai liitännäisestä luottosopimuksesta;

--

l) luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko, ja sen mukauttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset sopimusehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat maksut;

--

r) oikeus ennenaikaiseen takaisinmaksuun, ennenaikaista takaisinmaksua koskeva menettely sekä tiedot luotonantajan mahdollisesta oikeudesta saada tästä korvausta sekä tavasta, jolla korvaus määritetään;

s) menettely, jota noudatetaan käytettäessä oikeutta päättää luottosopimus;

t) onko kuluttajalla käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja oikeussuojamenettelyjä, ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä;

u) mahdolliset muut sopimusehdot;

– – ”

6 Saman direktiivin 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Toistaiseksi voimassa olevat luottosopimukset”, säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä kuluttaja ja luotonantaja voivat päättää toistaiseksi voimassa olevan luottosopimuksen.

7 Direktiivin 2008/48 14 artiklan, jonka otsikko on ”Peruuttamisoikeus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa;

”Kuluttajalla on neljätoista kalenteripäivää aikaa peruuttaa luottosopimus esittämättä perusteluja.

Peruuttamisen määräaika alkaa:

a) joko päivästä, jona luottosopimus tehdään; tai

b) päivästä, jona kuluttaja saa sopimusehdot ja tiedot 10 artiklan mukaisesti, jos tämä päivä on tämän alakohdan a alakohdassa tarkoitettua päivää myöhäisempi.”

8 Kyseisen direktiivin 22 artiklan, jonka otsikko on ”Yhdenmukaistaminen ja direktiivin säännösten pakottavuus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä olevien yhdenmukaistettujen säännösten osalta jäsenvaltiot eivät voi kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön säännöksiä, jotka poikkeavat tässä direktiivissä annetuista.”

9 Kyseisen direktiivin 23 artiklan, jonka otsikko on ”Seuraamukset”, sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on annettava säännökset tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

Saksan lainsäädäntö

10 Siviililain täytäntöönpanosta 21.9.1994 annetun lain (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, jäljempänä EGBGB) (BGBl. 1994 I, s. 2494 ja oikaisu BGBl. 1997 I, s. 1061), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 247 §:ssä, jonka otsikko on ”Kulutusluottosopimuksiin, vastikkeelliseen rahoitusapuun ja lainanvälityssopimuksiin sovellettavat tiedonantovaatimukset”, säädetään seuraavaa:

” – –

3 mom Ennen sopimuksen tekoa annettujen tietojen sisältö

1. Ennen sopimuksen tekemistä annettaviin tietoihin on sisällyttävä:

– –

11. viivästyskorko ja sen mukauttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset viivästymisestä aiheutuvat maksut;

--

6 mom Sopimuksen sisältö

(1) Kulutusluottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja ymmärrettävästi:

1. 3 momentin 1 kohdan 1–14 alakohdassa ja 4 kohdassa mainitut tiedot,

--

5. Sopimuksen päättämiseksi noudatettava menettely,

--

7 mom Muut sopimukseen sisältyvät tiedot

(1) Kulutusluottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot siltä osin kuin ne ovat sopimuksen kannalta merkityksellisiä:

--

3. ennaaikaisesta takaisinmaksusta maksettavan korvauksen laskentamenetelmä, edellyttäen että luotonantaja aikoo käyttää oikeuttaan vaatia tällaista korvausta, jos luotonottaja maksaa luoton takaisin ennaaikaisesti,

-- ”

- 11 Siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 247 §:ssä, jonka otsikko on ”Peruskorko”, säädetään seuraavaa:

”(1) Peruskorko on 3,62 prosenttia. Kunkin vuoden tammi- ja heinäkuun 1. päivänä sitä mukautetaan prosenttimäärällä, jolla viitearvo on noussut tai laskenut viimeisen mukautuksen jälkeen. Viitearvo vastaa Euroopan keskuspankin viimeistä perusrahoitusoperaatiota, joka on toteutettu ennen asianomaisen puolivuotiskauden ensimmäistä kalenteripäivää, varten vahvistamaa korkokantaa.

(2) Deutsche Bundesbank [(Saksan keskuspankki)] julkaisee peruskoron Bundesanzeigerissa välittömästi 1 momentin toisessa virkkeessä mainittujen päivämäärien jälkeen.”

- 12 BGB:n 288 §:n, jonka otsikko on ”Viivästyskorko ja muut viivästymiseen perustuvat korvaukset”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Rahavelalle on maksettava korkoa viivästysajanjakson ajalta. Viivästyskoron määrä on kulloinkin sovellettava peruskorko lisättynä viidellä prosenttiyksiköllä.”

- 13 BGB:n 314 §:n, jonka otsikko on ”Kestovelkasuhteen päättäminen painavasta syystä”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli voi päättää kestovelkasuhteen painavasta syystä ilman irtisanomisaikaa. Painava syy on olemassa, kun sopimuksen päättävää osapuolta ei voida vaatia jatkamaan sopimussuhdetta sovitun määräajan päättymiseen taikka irtisanomisajan päättymiseen asti, kun otetaan huomioon kaikki yksittäistapauksen olosuhteet ja kummankin sopimuspuolen intressit.”

- 14 BGB:n 355 §:n, jonka otsikko on ”Kuluttajasopimusten peruuttamisoikeus”, sanamuoto on seuraava:

”(1) Jos laissa annetaan kuluttajalle peruuttamisoikeus tämän säännöksen mukaisesti, kuluttaja ja elinkeinonharjoittaja lakkaavat olemasta sidottuja tahdonilmaisuihinsa sopimuksen tekemisestä, jos kuluttaja on peruuttanut tätä koskevan ilmoituksensa asetetussa määräajassa.

(2) Peruuttamisaika on 14 vuorokautta. Jollei toisin säädetä, peruuttamisen määräaika alkaa päivästä, jona sopimus tehdään.”

- 15 BGB:n 356b §:ssä, jonka otsikko on ”Kulutusluottosopimusten peruuttamisoikeus”, 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos luotonottajalle 1 momentin mukaisesti toimitettu asiakirja ei sisällä tietoja, jotka luottosopimuksessa on 492 §:n 2 momentin nojalla mainittava, peruuttamisaika ei ala kulua ennen kuin tämä puute on korjattu 492 §:n 6 momentin mukaisesti – – ”

- 16 BGB:n 357 §:n, jonka otsikko on ”Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltujen sopimusten ja etäsopimusten, lukuun ottamatta rahoituspalveluja koskevia sopimuksia, peruuttamisen oikeudelliset seuraukset”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Saadut etuudet on palautettava viimeistään 14 vuorokauden kuluttua.”

- 17 BGB:n 357a §:n otsikko on ”Rahoituspalveluja koskevien sopimusten peruuttamisen oikeudelliset seuraukset”. Sen 1 momentin sanamuoto on seuraava:

”Saadut etuudet on palautettava viimeistään 30 vuorokauden kuluttua. ”

- 18 BGB:n 358 §:ssä, jonka otsikko on ”Peruutetun sopimuksen liitännäissopimus”, säädetään seuraavaa:

”_ _

(2) Jos kuluttaja on peruuttanut pätevästi kulutusluottosopimuksen tekemistä koskevan tahdonilmaisunsa 495 §:n 1 momentin nojalla, hän lakkaa myös olemasta sidottu tahdonilmaisunsa tehdä kyseiseen kulutusluottosopimukseen liittyvä sopimus tavaroiden toimittamisesta tai muusta suorituksesta.

(3) Sopimus tavaroiden toimittamisesta tai muusta suorituksesta ja edellä 1 ja 2 momentin mukainen luottosopimus liittyvät toisiinsa, jos luotto käytetään toisen sopimuksen rahoittamiseen kokonaan tai osittain ja jos ne molemmat muodostavat taloudellisen kokonaisuuden. Kyse on taloudellisesta kokonaisuudesta etenkin, jos elinkeinonharjoittaja itse rahoittaa kuluttajan vastasuorituksen tai, jos rahoittajana on kolmas osapuoli, jos luotonantaja käyttää elinkeinonharjoittajaa luottosopimuksen laatimiseen tai tekemiseen.

(4) 355 §:n 3 momenttia ja, liitännäissopimuksen tyyppin mukaan, 357–357b §:ää sovelletaan vastaavasti liitännäissopimuksen purkamiseen myyntitavasta riippumatta. – –

Luotonantaja ottaa kuluttajaan nähden vastatakseen liitännäissopimuksesta johtuvat elinkeinonharjoittajan oikeudet ja velvoitteet peruuttamisen oikeudellisten seurausten osalta, jos ajankohtana, jona peruuttaminen tulee voimaan, luoton määrä on jo maksettu elinkeinonharjoittajalle.”

- 19 BGB:n 491a §:n, jonka otsikko on ”Kuluttajien kanssa tehtäviin luottosopimukseen liittyvät, ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevat velvoitteet”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kuluttajan kanssa tehtävän luottosopimuksen yhteydessä luotonantajan on ilmoitettava luotonottajalle [EGBGB:n] 247 §:stä johtuvat seikat siinä säädettyssä muodossa.”

- 20 BGB:n 492 §:ssä, jonka otsikko on ”Kirjallinen muoto, sopimuksen sisältö”, säädetään seuraavaa:

”(1) Kulutusluottosopimukset tehdään kirjallisesti, ellei tiukemmasta muotovaatimuksesta ole säädetty. – –

(2) Sopimuksen on sisällettävä [EGBGB:n] 247 §:n 6–13 momentissa kulutusluottosopimusten osalta säädetty tiedot.

– –

(5) Tiedot, jotka luotonantajan on annettava luotonottajalle sopimuksen tekemisen jälkeen, on annettava pysyvällä välineellä.”

- 21 BGB:n 495 §:n, jonka otsikko on ”Peruuttamisoikeus”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kuluttajan kanssa tehdyn luottosopimuksen yhteydessä luotonottajalla on BGB:n 355 §:n mukainen peruuttamisoikeus.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-33/20

- 22 Kuluttaja UK teki 19.12.2015 Volkswagen Bankin kanssa 10 671,63 euron luottosopimuksen yksityiseen käyttöön tarkoitetun Volkswagen-merkkisen ajoneuvon ostoa varten (jäljempänä asiassa C-33/20 kyseessä oleva sopimus). Kyseisen ajoneuvon myyjä oli Hahn Automobile GmbH & Co. KG -yhtiö (jäljempänä myyjä A). Myyntihinta oli 15 200 euroa, joten UK maksoi myyjälle A 5 000 euron käsirahan ja rahoitti luotolla 10 200 euron suuruisen summan sekä kertamaksun 471,63 euroa jäännösvelan vakuuttamiseksi eli yhteensä 10 671,63 euroa.
- 23 Asiassa C-33/20 kyseessä olevaan sopimukseen sisältyi seuraava maininta:

”Jos sopimus päätetään, perimme Teiltä lakisääteisen viivästyskoron. Vuotuinen viivästyskorko on peruskorko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä.”

24 Lisäksi UK:lle annettiin asiakirja, jonka otsikko oli ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kulutusluottotiedot”. Tässä asiakirjassa täsmennettiin seuraavaa:

”Vuotuinen viivästyskorko on peruskorko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä. Peruskoron määrittää Saksan keskuspankki, ja se vahvistetaan kunkin vuoden tammikuun 1. ja heinäkuun 1. päivänä.”

25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että asiassa C-33/20 kyseessä olevassa sopimuksessa ei ilmoitettu lukuina sovellettavaa viivästyskorkoa tai ainakaan sovellettavaa viitekorkoa eli BGB:n 247 §:ssä säädettyä peruskorkoa. Kyseinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että kyseisessä sopimuksessa ei myöskään mainittu viivästyskoron mukauttamista koskevia mekanismeja, koska edeltävässä kohdassa mainittu UK:lle annettu asiakirja ei ollut osa asiassa C-33/20 kyseessä ollutta sopimusta BGB:n 492 §:n 1 momentissa säädetyn kirjallista muotoa koskevan vaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi.

26 Asiassa C-33/20 kyseessä olevassa sopimuksessa määrättiin seuraavaa:

”Pankki voi vaatia asianmukaista korvausta ennenaikaisesta takaisinmaksusta suoraan ennenaikaiseen takaisinmaksuun liittyvän tappion perusteella. Pankki laskee tappion Bundesgerichtshofin [(liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa)] määräämän finanssimatemaattisen kehyksen mukaisesti, ja huomioon otetaan erityisesti

- korkotaso, joka on tällä välin vaihdellut
- lainaa varten alun perin sovitut kassavirrat
- pankin tulonmenetys
- ennenaikaisesta takaisinmaksusta aiheutuvat hallinnolliset kulut (käsittelykulut) sekä
- ennenaikaisen takaisinmaksun ansiosta säästyneet riski- ja hallintokulut.”

27 Asiassa C-33/20 kyseessä olevan sopimuksen osalta luotonantajan suorittamaa sopimuksen päättämistä painavasta syystä koskevien ehtojen osalta mainitussa sopimuksessa ei määrätty siitä muodosta, jossa päättäminen on tehtävä, eikä luotonantajan määräaika sopimuksen päättämiseksi täsmennetty myöskään. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, sopimukseen ei sisällynyt mainintaa luotonottajan oikeudesta päättää se BGB:n 314 §:n mukaisesti.

28 Volkswagen Bank turvautui myyjän A palveluihin asiassa C-33/20 kyseessä olevan sopimuksen valmistelemiseksi ja tekemiseksi. Kyseinen myyjä toimi erityisesti luotonvälittäjänä Volkswagen Bankille ja käytti sen antamia vakiosopimuksia. Kyseisessä sopimuksessa määrättiin, että UK:n täytyi maksaa 15.2.2016 lähtien takaisin 11 545,26 euron suuruinen luotto (joka vastaa lainattua nettopääomaa eli 10 671,63 euroa 873,63 euron korkoineen) 48 kuukausierässä, joista kunkin määrä oli 150,08 euroa, ja viimeinen 4 341,42 euron suuruinen erä oli maksettava 16.1.2020.

29 UK maksoi sovitut kuukausierät säännönmukaisesti. Hän kuitenkin peruutti 22.1.2019 päivätyllä kirjeellä mainitun sopimuksen. Volkswagen Bank ei hyväksynyt peruutusta.

30 UK katsoo, että koska asiassa C-33/20 kyseessä oleva sopimus oli peruutettu 22.1.2019, se muuttui palautusvelvollisuudeksi. Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa UK vaatii toteamaan, että hänet on vapautettu velvollisuudestaan maksaa kuukausieriä

Volkswagen Bankille 22.1.2019 alkaen. Lisäksi hän vaatii Volkswagen Bankia palauttamaan jo suoritettut kuukausierät sekä myyjälle A maksetun käsirahan, kaikki vastikkeena ostetun ajoneuvon palauttamisesta.

- 31 Volkswagen Bank katsoo, että UK:n ilmoitus peruuttamisesta on tehty myöhässä ja ettei peruuttaminen ole näin ollen pätevä.
- 32 Näissä olosuhteissa Landgericht Ravensburg on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko direktiivin [2008/48] 10 artiklan 2 kohdan l alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa
- luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko on ilmoitettava absoluuttisena lukuna tai että ainakin sovellettava viitekorko (käsiteltävässä asiassa BGB:n 247 §:n mukainen peruskorko), jonka perusteella sovellettava viivästyskorko määräytyy lisäämällä siihen tietty prosenttimäärä (käsiteltävässä asiassa BGB:n 288 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaisesti viisi prosenttiyksikköä), on ilmoitettava absoluuttisena lukuna?
 - viivästyskoron mukauttamista koskeva mekanismi on selitettävä konkreettisesti tai että on ainakin viitattava kansallisiin säännöksiin, joista viivästyskoron mukauttaminen voidaan päätellä (BGB:n 247 § ja 288 §:n 1 momentin toinen virke)?
- 2) Onko direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan r alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava konkreettinen, kuluttajalle ymmärrettävä laskentamenetelmä sen korvauksen määrittämiseksi, joka luotonantajalle on maksettava, jos luotto maksetaan takaisin ennaikaisesti, jotta kuluttaja voi laskea ainakin likimain sen korvauksen suuruuden, joka hänen on maksettava sopimuksen ennaikaisesta päättämisestä?
- 3) Onko direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan s alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa
- on mainittava myös kansallisessa oikeudessa säädetyt luottosopimuksen päättämistä koskevat osapuolten oikeudet, erityisesti myös BGB:n 314 §:n mukainen, määräaikaisiin luottosopimuksiin sovellettava luotonottajan oikeus päättää sopimus painavasta syystä?
 - on viitattava luottosopimuksen päättämistä koskevien osapuolten kaikkien oikeuksien yhteydessä päättämisoikeutta käytettäessä sovellettavaan määräaikaan ja sitä koskevan ilmoituksen muotoon?”

Asia C-155/20

- 33 RT teki 3.1.2015 Volkswagen Bankin kanssa luottosopimuksen 11 257,14 eurosta. SV teki 23.5.2015 samantyyppisen luottosopimuksen saman pankin kanssa 16 400 euron määrästä. BC teki 24.7.2014 Skoda Bankin kanssa 7 332, 34 euron suuruisen luottosopimuksen (jäljempänä asiassa C-155/20 kyseessä olevat sopimukset). Nämä luottosopimukset oli tehty RT:n ja SV:n osalta Volkswagen-merkkisen ja BC:n osalta Skoda-merkkisen yksityiskäyttöön tarkoitetun ajoneuvon ostamiseksi. Näiden ajoneuvojen myyjinä olivat vastaavasti Autohaus Kilgus GmbH & Co. KG (jäljempänä myyjä B), Autohaus Humm GmbH (jäljempänä myyjä C) ja Held & Ströhle GmbH & Co. KG (jäljempänä myyjä D). RT:n hankkiman ajoneuvon myyntihinta oli 15 750 euroa, SV:n hankkiman ajoneuvon 23 900 euroa ja BC:n hankkiman ajoneuvon 15 940 euroa. Nämä kuluttajat maksoivat myyjille B, C ja D vastaavasti 5 000 euron, 7 500 euron ja BC 8 900

euron suuruisen käsirahan ja rahoittivat asiassa C-155/20 kyseessä olevilla sopimuksilla vastaavasti 10 750 euron, 16 400 euron ja 7 040 euron määrän; RT ja BC rahoittivat lisäksi kertaluontoisena maksuna jäännöslainaa koskevan vakuutuksen, jonka suuruus oli vastaavasti 507,14 euroa ja 292,34 euroa, eli yhteensä 11 257,14 euroa ja 7 332, 34 euroa.

- 34 Asiassa C-155/20 kyseessä olevissa sopimuksissa oli sama maininta kuin tämän tuomion 23 kohdassa on esitetty.
- 35 Samoin tämän tuomion 24 kohdassa mainittu asiakirja, jonka otsikko on ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kulutusluottotiedot”, annettiin RT:lle, SV:lle ja BC:lle.
- 36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että asiassa C-155/20 kyseessä olevissa sopimuksissa ei mainittu lukuina sovellettavaa viivästyskorkoa tai ainakaan sovellettavaa viitekorkoa eli BGB:n 247 §:ssä säädettyä peruskorkoa. Kyseinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että kyseessä olevissa sopimuksissa ei mainittu myöskään viivästyskoron mukauttamista koskevia mekanismeja, koska asiakirja, josta on kysymys edeltävässä kohdassa, ei ollut osa kyseisiä sopimuksia BGB:n 492 §:n 1 momentissa säädetyn kirjallista muotoa koskevan vaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi.
- 37 Asiassa C-155/20 kyseessä olevat sopimukset sisälsivät myös samanlaisen lausekkeen kuin tämän tuomion 26 kohdassa mainittu lauseke.
- 38 Ehdoista, joiden mukaan luotonantaja voi päättää kyseiset sopimukset painavasta syystä, on todettava, että asiassa C-33/20 kyseessä olevan sopimuksen tavoin asiassa C-155/20 kyseessä olevissa sopimuksissa ei määrätty sopimuksen päättämisen muodosta eikä luotonantajan määräajasta sopimuksen päättämiseksi, eikä siihen sisältynyt mainintaa lainanottajan oikeudesta päättää sopimus BGB:n 314 §:n mukaisesti.
- 39 Volkswagen Bank ja Skoda Bank käyttivät myyjien B, C ja D palveluja asiassa C-155/20 kyseessä olevien sopimusten valmistelemiseksi ja tekemiseksi. Nämä myyjät toimivat erityisesti luotonvälittäjänä Volkswagen Bankille ja Skoda Bankille ja käyttivät niiden antamia vakiosopimuksia. Kyseisissä sopimuksissa määrättiin, että RT:n, SV:n ja BC:n täytyi maksaa vastaavasti 15.2.2015, 1.6.2015 ja 3.9.2014 lähtien luoton määrä korkoineen, joiden yhteismäärä oli RT:n tapauksessa 669, 90 euroa, SV:n tapauksessa 1 241,97 euroa ja BC:n tapauksessa 225,87 euroa. Takaisinmaksu oli suoritettava 48, 36 ja 24 kuukausierässä, joista kunkin määrä oli vastaavasti 248,48 euroa, 146, 87 euroa ja 150 euroa, ja SV ja BC olivat velvollisia suorittamaan vastaavasti 12 354,65 euron viimeisen erän 1.5.2018 ja 3 958,21 euron suuruisen viimeisen erän 3.8.2016.
- 40 RT maksoi sovitut kuukausierät säännönmukaisesti. RT kuitenkin peruutti 22.11.2018 päivätyllä kirjeellä Volkswagen Bankin kanssa 3.1.2015 tehdyn luottosopimuksen vähän ennen maksuvelvoitteidensa täysimääräistä täyttämistä, jonka päivämääräksi oli sovittu 15.12.2018.
- 41 SV maksoi sovitut kuukausierät säännönmukaisesti ja maksoi luoton maksamalla viimeisen 1.5.2018 erääntyneen kuukausierän. Hän luovutti 4.6.2018 myyjälle C ajoneuvon, jonka osalta hän oli sopinut rahoituksen, 8 031,46 euron summalla. SV peruutti 5.1.2019 päivätyllä kirjeellä tahdonilmaisunsa, joka koski Volkswagen Bankin kanssa 23.5.2015 tehtyä luottosopimusta.

- 42 BC maksoi sovitut kuukausierät säännönmukaisesti ja maksoi luoton kokonaisuudessaan maksamalla sovittuna päivänä 3.8.2018 viimeisen kuukausierän. Hän peruutti 25.4.2019 päivätyllä kirjeellä Skoda Bankin kanssa 24.7.2014 tehdyn luottosopimuksen.
- 43 RT katsoo, että peruuttaminen on pätevä, koska peruuttamisen määräaika ei ole alkanut kuluu Volkswagen Bankin kanssa 3.1.2015 tehdyssä luottosopimuksessa olevien virheellisten tietojen vuoksi. Näin ollen kantaja vaatii Volkswagen Bankia palauttamaan jo maksetut 11 997,04 euron kuukausierät sekä myyjälle B maksetun 5 000 euron käsirahan eli yhteensä 16 927,04 euroa vähennettynä sopimuksen peruuttamispäivään saakka laskettavine 668,41 määräisine korkoineen. RT vaatii siten jäljellä olevan 16 258,63 euron suuruisen summan palauttamista ostamansa ajoneuvon palauttamista vastaan. Lisäksi RT vaatii sen toteamista, että Volkswagen Bank kieltäytyy ottamasta ajoneuvoa takaisin.
- 44 SV katsoo, että sen vuoksi, että hän on peruuttanut Volkswagen Bankin kanssa 23.5.2015 tehdyn luottosopimuksen, se on muuttunut palautusvelvollisuudeksi. Hän vaatii näin ollen Volkswagen Bankia palauttamaan hänen sille maksamansa lainan kuukausierät eli 17 641,97 euroa sekä myyjälle C maksetun 7 500 euron käsirahan eli 25 141,97 euroa vähennettynä ajoneuvosta saadulla myyntihinnalla, jonka suuruus on 8 031,46 euroa, eli yhteensä 17 770,51 euroa.
- 45 BC katsoo, että sen vuoksi, että hän on peruuttanut Skoda Bankin kanssa 24.7.2014 tekemänsä luottosopimuksen, se on muuttunut palautusvelvollisuudeksi. Hän vaatii näin ollen Skoda Bankia palauttamaan sille suoritettut 7 332,34 euron suuriset luoton lyhennykset sekä 8 900 euron suuruisen käsirahan, joka on maksettu myyjälle D sen jälkeen, kun ostettu ajoneuvo oli luovutettu. Lisäksi BC vaatii sen toteamista, että Skoda Bank kieltäytyy ottamasta ajoneuvoa takaisin.
- 46 Näissä olosuhteissa Landgericht Ravensburg on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko direktiivin [2008/48] 10 artiklan 2 kohdan l alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa
- a) luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko on ilmoitettava absoluuttisena lukuna tai että ainakin sovellettava viitekorko (käsiteltävässä asiassa BGB:n 247 §:n mukainen peruskorko), jonka perusteella sovellettava viivästyskorko määräytyy lisäämällä siihen tietty prosenttimäärä (käsiteltävässä asiassa BGB:n 288 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaisesti viisi prosenttiyksikköä), on ilmoitettava absoluuttisena lukuna?
 - b) viivästyskoron mukauttamista koskeva mekanismi on selitettävä konkreettisesti tai että on ainakin viitattava kansallisiin säännöksiin, joista viivästyskoron mukauttaminen voidaan päätellä (BGB:n 247 § ja 288 §:n 1 momentin toinen virke)?
- 2) Onko direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan r alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava konkreettinen, kuluttajalle ymmärrettävä laskentamenetelmä sen korvauksen määrittämiseksi, joka luotonantajalle on maksettava, jos luotto maksetaan takaisin ennenaikaisesti, jotta kuluttaja voi laskea ainakin likimain sen korvauksen suuruuden, joka hänen on maksettava sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä?
- 3) Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan s alakohtaa tulkittava siten, että

- a) luottosopimuksessa on mainittava myös kansallisessa oikeudessa säädetyt luottosopimuksen päättämistä koskevat osapuolten oikeudet, erityisesti myös BGB:n 314 §:n mukainen, määräaikaisiin luottosopimuksiin sovellettava luotonottajan oikeus päättää sopimus painavasta syytä?
 - b) (jos tämän kysymyksen a kohtaan vastataan kieltävästi), se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan kansalliseen lakiin perustuvaa erityistä päättämistä koskevaa oikeutta koskeva maininta on direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan s alakohdassa tarkoitettu pakollinen tieto?
 - c) luottosopimuksessa on viitattava luottosopimuksen osapuolten kaikkien päättämistä koskevien oikeuksien yhteydessä päättämistä koskevaa oikeutta käytettäessä sovellettavaan määräaikaan ja sitä koskevan ilmoituksen muotoon?
- 4) Onko niin, että luotonantaja ei voi vedota kulutusluottosopimuksen yhteydessä peruuttamisoikeuden menettämistä passiivisuuden perusteella koskevaan perusteeseen [direktiivin 2008/48] 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetyin kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttöä vastaan,
- a) jos jotakin direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdassa säädetyistä pakollisista tiedoista ei mainita asianmukaisesti luottosopimuksessa eikä tällaista tietoa anneta asianmukaisesti jälkikäteen, jolloin [direktiivin 2008/48] 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu peruuttamisen määräaika ei ole alkanut?
 - b) (jos tämän kysymyksen a kohtaan vastataan kieltävästi), jos peruuttamisoikeuden passiivisuuden perusteella menettämisen ratkaisevana perusteena käytetään sopimuksenteosta kulunutta aikaa ja/tai sitä, että molemmat osapuolet ovat täyttäneet sopimuksen kaikilta osin, ja/tai sitä, että luotonantajalla on oikeus disponoida takaisin saaduista luoton määristä, tai luoton vakuuksien palauttamista ja/tai (kun kauppasopimus on sidottu luottosopimukseen) sitä, että kuluttaja käyttää rahoitettua hyödykettä tai luovuttaa sen, kun kuluttajalla ei kuitenkaan ollut merkityksellisenä ajanjaksona ja merkityksellisten olosuhteiden ilmetessä tietoa peruuttamisoikeutensa jatkumisesta eikä hän ole vastuussa tietojen puuttumisesta, eikä luotonantaja voinut myöskään olettaa, että kuluttajalla on asiaa koskevat tiedot?
- 5) Onko niin, että luotonantaja ei voi vedota kulutusluottosopimuksen yhteydessä oikeuksien väärinkäyttöä koskevaan perusteeseen [direktiivin 2008/48] 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetyin kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttöä vastaan,
- a) jos jotakin [direktiivin 2008/48] 10 artiklan 2 kohdassa säädetyistä pakollisista tiedoista ei mainita asianmukaisesti luottosopimuksessa eikä tällaista tietoa anneta asianmukaisesti jälkikäteen, jolloin [direktiivin 2008/48] 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu peruuttamisen määräaika ei ole alkanut?
 - b) (jos tämän kysymyksen a kohtaan vastataan kieltävästi), jos oikeuden väärinkäytön ratkaisevana perusteena käytetään sopimuksenteosta kulunutta aikaa ja/tai sitä, että molemmat osapuolet ovat täyttäneet sopimuksen kaikilta osin, ja/tai sitä, että luotonantajalla on oikeus disponoida takaisin saaduista luoton määristä, tai luoton vakuuksien palauttamista ja/tai (kun kauppasopimus on sidottu luottosopimukseen) sitä, että kuluttaja käyttää rahoitettua hyödykettä tai luovuttaa sen, kun kuluttajalla ei kuitenkaan ollut merkityksellisenä ajanjaksona ja merkityksellisten olosuhteiden ilmetessä tietoa peruuttamisoikeutensa jatkumisesta eikä hän ole vastuussa tietojen puuttumisesta, eikä luotonantaja voinut myöskään olettaa, että kuluttajalla on asiaa koskevat tiedot?"

Asia C-187/20

- 47 JL teki 4.5.2017 BMW Bankin kanssa luottosopimuksen, jonka määrä oli 24 401,84 euroa, ja DT teki Volkswagen Bankin sivuliikkeen Audi Bankin (jäljempänä Audi Bank) kanssa 23.3.2016 samantyyppisen sopimuksen 37 710 euron määrästä (jäljempänä asiassa C-187/20 kyseessä olevat sopimukset). Nämä luottosopimukset oli tarkoitettu JL:n osalta BMW-merkkisen ja DT:n osalta Audi -merkkisen ajoneuvon ostamiseen yksityiseen käyttöön. Näiden ajoneuvojen myyjät olivat yhtiöt Auer Gruppe GmbH (jäljempänä myyjä E) ja Autohaus Locher (jäljempänä myyjä F). JL:n ajoneuvon ostohinta oli 23 500 euroa, ja JL maksoi myyjälle E 1 000 euron käsirahan ja rahoitti mainitulla luotolla 22 500 euron suuruisen summan sekä 1 900,84 euron suuruisen vakuutuksen, kun taas DT, jonka ajoneuvon ostohinta oli 37 710 euroa, rahoitti koko tämän määrän saamallaan luotolla.
- 48 BMW Bank ja Audi Bank käyttivät vastaavasti myyjien E ja F palveluja asiassa C-187/20 kyseessä olevien sopimusten valmistelemiseksi ja tekemiseksi. Kummassakin sopimuksessa määrättiin, että JL:n ja DT:n täytyi maksaa vastaavasti 5.5.2017 ja 1.5.2016 lähtien luoton määrä korkoineen, joiden yhteismäärä oli 1 423,14 euroa JL:n tapauksessa ja 1 737,40 euroa DT:n tapauksessa. Takaisinmaksu oli tehtävä 47 ja 48 kuukausierinä, joista kunkin määrä oli vastaavasti 309,25 euroa ja 395,65 euroa, ja JL ja DT olivat velvollisia suorittamaan viimeiset vastaavasti 11 280 euron suuruisen maksun 5.4.2021 ja 20 456,20 euron suuruisen maksun 1.4.2020.
- 49 JL ja DT peruuttivat 13.6.2019 ja 12.1.2019 päivätyillä kirjeillään asiassa C-187/20 kyseessä olevat sopimukset.
- 50 JL ja DT katsovat, että peruuttaminen on pätevä, koska peruuttamisen määräaika ei ole alkanut kuluu kyseisissä sopimuksissa olevien virheellisten tietojen vuoksi. JL vaatii ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa näin ollen sen toteamista, että korkoja ja pääoman lyhennystä ei ole maksettava 13.6.2019 alkaen. DT vaatii Audi Bankia palauttamaan ostetun ajoneuvon palauttamisen jälkeen 43 kuukausierää eli yhteensä 17 012,95 euroa. DT vaatii lisäksi toteamaan, ettei hän ole velvollinen maksamaan korkoja eikä pääoman lyhennystä ja että Audi Bank on kieltäytynyt ottamasta kyseistä ajoneuvoa takaisin.
- 51 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, asiassa C-187/20 kyseessä oleviin sopimuksiin ei sisältynyt myönnetyn luoton tyyppin määritelmää. JL:n tekemän kyseessä olevan sopimuksen liitteenä olevassa asiakirjassa, jonka otsikko on ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kulutusluottotiedot” ja joka on sopimuksen erottamaton osa, on kuitenkin seuraava maininta: ”Osamaksuluotto, jossa on samansuuruiset kuukausierät ja kiinteä korko”. DT sai samankaltaisen asiakirjan, jonka otsikko on sama ja johon sisältyivät erityisesti seuraavat maininnat: ”Osamaksuluotto, joka sisältää oikeuden auton palautukseen jäljellä olevia suorituksia vastaan” ja ”Kiinteät kuukausierät ja suurempi loppuerä”.
- 52 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että asiassa C-187/20 kyseessä oleviin sopimuksiin ei sisälly tietoja, joiden mukaan sen jälkeen, kun maksu on suoritettu, kauppahinnan maksuvelvollisuus lakkaa myyjään nähden tämän määrän osalta ja ostaja voi vaatia myyjää luovuttamaan ostetun ajoneuvon sen jälkeen, kun kauppahinta on maksettu kokonaisuudessaan.

- 53 Viivästyskorjoja koskevien tietojen osalta JL:n BMW Bankin kanssa 4.5.2017 tekemässä sopimuksessa täsmennettiin seuraavaa:
- ”Jos luotonottajan/kanssaluotonottajan maksut viivästyvät, maksuille lasketaan viivästyskorkoa, jonka määrä on kulloinkin sovellettava peruskorko lisättynä viidellä prosenttiyksiköllä. Peruskorko vahvistetaan tammikuun 1. päivänä ja heinäkuun 1. päivänä, ja Saksan keskuspankki julkaisee sen Bundesanzeigerissa.”
- 54 DT:n Audi Bankin kanssa 23.3.2016 tekemä sopimus sisälsi seuraavan maininnan:
- ”Jos sopimus päätetään, perimme Teiltä lakisääteisen viivästyskoron. Vuotuinen viivästyskorko on peruskorko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä.”
- 55 Lisäksi tämän tuomion 51 kohdassa tarkoitettussa DT:n saamassa asiakirjassa todettiin seuraavaa:
- ”Vuotuinen viivästyskorko on peruskorko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä. Peruskoron määrittää Saksan keskuspankki, ja se vahvistetaan kunkin vuoden tammikuun 1. päivänä ja heinäkuun 1. päivänä.”
- 56 Kyseisestä asiakirjasta ei kuitenkaan tullut DT:n Audi Bankin kanssa 23.3.2016 tekemän sopimuksen erottamatonta osaa, koska BGB:n 492 §:n 1 momentissa säädettyä kirjallista muotoa koskevaa vaatimusta ei ole noudatettu.
- 57 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että asiassa C-187/20 kyseessä olevissa sopimuksissa ei ole täysin selitetty viivästyskoron mukauttamista koskevaa mekanismia. Vaikka JL:n BMW Bankin kanssa 4.5.2017 tekemän sopimuksen ehdoissa viitataan siihen, että Saksan keskuspankki vahvistaa peruskoron kahdesti vuodessa, kyseisessä sopimuksessa ei täsmennetä, että tämä korko vastaa Euroopan keskuspankin viimeisimmän perusrahoitusoperaation korkokantaa, eikä kyseisessä sopimuksessa myöskään viitata tältä osin merkitykselliseen BGB:n 247 §:n 1 momenttiin.
- 58 Myöskään DT:n Audi Bankin kanssa 23.3.2016 tekemä sopimus tai asiakirja, jonka otsikko on ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kulutusluottotiedot”, eivät osoita, mihin kyseisessä sopimuksessa tarkoitettu peruskorko perustuu.
- 59 Asiassa C-187/20 kyseessä olevat sopimukset sisälsivät samanlaisen lausekkeen kuin tämän tuomion 26 kohdassa esitetty.
- 60 Siltä osin kuin kyse on luotonottajan oikeudesta päättää sopimus painavasta syystä, JL:n BMW Bankin kanssa 4.5.2017 tekemään sopimukseen ei sisältynyt viittausta BGB:n 314 §:ään eikä siinä mainittu, että tähän säännökseen perustuva päättäminen on tehtävä kohtuullisessa ajassa. DT:n Audi Bankin kanssa 23.3.2016 tekemässä sopimuksessa ei ollut mitään mainintaa luotonottajan oikeudesta päättää sopimus BGB:n 314 §:n mukaisesti painavasta syystä. Siinä määrättiin tosin luotonantajan oikeudesta päättää sopimus painavasta syystä, mutta siinä ei kuitenkaan täsmennetty päättämisen muotoa eikä määräaikaa sille. Kyseessä olevassa sopimuksessa ei etenkään ollut mainintaa siitä, että tällainen päättäminen on BGB:n 492 §:n 5 momentin mukaisesti tehtävä pysyvällä välineellä.

- 61 Mahdollista tuomioistuimen ulkopuolista valitusmenettelyä koskevien tietojen osalta JL:n BMW Bankin kanssa 4.5.2017 tekemässä sopimuksessa ei luetella tämän menettelyn käyttämisen edellytyksiä, kuten riidan kuvausta, konkreettisen vaatimuksen esittämistä ja tarvittavien asiakirjojen jäljennöksen lähettämistä. Tältä osin tässä sopimuksessa tyydyttiin viittaamaan ”Saksan pankkialalla tehtyjen asiakasvalitusten sovittelua koskeviin menettelysääntöihin”, jotka ovat saatavilla pyynnöstä taikka joihin voi tutustua Bundesverband der Deutschen Banken e.V:n [(Saksan pankkiyhdistys)] verkkosivuilla www.bdb.de. DT:n Audi Bankin kanssa 23.3.2016 tekemässä sopimuksessa oli samat tiedot, mutta siinä täsmennettiin lisäksi, että ”valitus on tehtävä kirjallisesti (esimerkiksi kirjeitse, faksilla, sähköpostitse) Bundesverband deutscher Banken e.V:n asiakasvalituksia käsittelevälle yksikölle, Postfach 040307, 10062 Berlin, faksi: 030 16633169, sähköpostiosoite: ombudsmann@bdb.de”.
- 62 Näissä olosuhteissa Landgericht Ravensburg on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko direktiivin [2008/48] 10 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että luottotyypin yhteydessä on tarvittaessa mainittava, että kyseessä on liitännäinen luottosopimus ja/tai että kyseessä on määräaikainen luottosopimus?
 - 2) Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että kun kyseessä ovat kaupan kohteen rahoittamista koskevat liitännäiset luottosopimukset, siinä tapauksessa, että luoton määrä maksetaan myyjälle, luottoehdoissa on mainittava, että luotonottaja vapautetaan velvoitteestaan maksaa kauppahinta maksettua määrää vastaavilta osin ja että myyjän on luovutettava kaupan kohde luotonottajalle, mikäli kauppahinta on suoritettu kokonaisuudessaan?
 - 3) Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan l alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa
 - a) luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko on ilmoitettava absoluuttisena lukuna ja että ainakin sovellettava viitekorko (käsiteltävässä asiassa BGB:n 247 §:n mukainen peruskorko), jonka perusteella sovellettava viivästyskorko määräytyy lisäämällä siihen tietty prosenttimäärä (käsiteltävässä asiassa BGB:n 288 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaisesti viisi prosenttiyksikköä), on ilmoitettava absoluuttisena lukuna?
 - b) viivästyskoron mukauttamista koskeva mekanismi on selitettävä konkreettisesti ja että on ainakin viitattava kansallisiin säännöksiin, joista viivästyskoron mukauttaminen voidaan päätellä (BGB:n 247 § ja 288 §:n 1 momentin toinen virke)?
 - 4) a) Onko [direktiivin 2008/48] 10 artiklan 2 kohdan r alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava konkreettinen, kuluttajalle ymmärrettävä laskentamenetelmä sen korvauksen määrittämiseksi, joka luotonantajalle on maksettava, jos luotto maksetaan takaisin ennen aikaisesta, jotta kuluttaja voi laskea ainakin likimain sen korvauksen suuruuden, joka hänen on maksettava sopimuksen ennen aikaisesta päättämisestä?
 - b) (Jos tämän kysymyksen a kohtaan vastataan myöntävästi):

Ovatko [direktiivin 2008/48] 10 artiklan 2 kohdan r alakohta ja 14 artiklan 1 kohdan toinen virke esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan silloin, kun [direktiivin 2008/48] 10 artiklan 2 kohdan r alakohdassa tarkoitettut tiedot ovat puutteellisia, peruuttamisen määräaika alkaa tästä huolimatta päivästä, jona luottosopimus tehdään, ja ainoastaan luotonantajan oikeus saada korvausta luoton ennaaikaisesta takaisinmaksusta raukeaa?

- 5) Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan s alakohtaa tulkittava siten, että
- luottosopimuksessa on mainittava myös kansallisessa oikeudessa säädetyt luottosopimuksen päättämistä koskevat osapuolten oikeudet, erityisesti myös BGB:n 314 §:n mukainen, määräaikaisiin luottosopimuksiin sovellettava luotonottajan oikeus päättää sopimus painavasta syystä, ja että säännös, jossa tästä oikeudesta päättää sopimus säädetään, on mainittava nimenomaisesti?
 - (jos tämän kysymyksen a kohtaan vastataan kieltävästi):

se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan kansalliseen lakiin perustuvaa erityistä irtisanomisoikeutta koskeva maininta on direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan s alakohdassa tarkoitettu pakollinen tieto?

- luottosopimuksessa on viitattava luottosopimuksen osapuolten kaikkien päättämistä koskevien oikeuksien yhteydessä päättämistä koskevaa oikeutta käytettäessä sovellettavaan määräaikaan ja sitä koskevan ilmoituksen muotoon?
- 6) Onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava olennaiset muodolliset edellytykset valituksen tekemiselle ja/tai oikeussuojakeinon käyttämiseksi tuomioistuimen ulkopuolisissa valitus- ja/tai oikeussuojamenettelyissä? Onko riittämätöntä, jos tältä osin viitataan internetissä saatavilla oleviin tuomioistuimen ulkopuolisen valitus- ja/tai oikeussuojamenettelyn menettelysääntöihin?

- 7) Onko niin, että luotonantaja ei voi vedota kulutusluottosopimuksen yhteydessä peruuttamisoikeuden menettämistä passiivisuuden perusteella koskevaan perusteeseen direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetyin kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttöä vastaan,
- jos jotakin direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdassa säädetyistä pakollisista tiedoista ei mainita asianmukaisesti luottosopimuksessa eikä tällaista tietoa anneta asianmukaisesti jälkikäteen, jolloin direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu peruuttamisen määräaika ei ole alkanut?
 - (jos tämän kysymyksen a kohtaan vastataan kieltävästi):

jos peruuttamisoikeuden passiivisuuden perusteella menettämisen ratkaisevana perusteena käytetään sopimuksenteosta kulunutta aikaa ja/tai sitä, että molemmat osapuolet ovat täyttäneet sopimuksen kaikilta osin, ja/tai sitä, että luotonantajalla on oikeus disponoida takaisin saaduista luoton määristä, tai luoton vakuuksien palauttamista ja/tai (kun kauppasopimus on sidottu luottosopimukseen) sitä, että kuluttaja käyttää rahoitettua hyödykettä tai luovuttaa sen, kun kuluttajalla ei kuitenkaan ollut merkityksellisenä ajanjaksona ja merkityksellisten olosuhteiden ilmetessä tietoa peruuttamisoikeutensa jatkumisesta eikä hän ole vastuussa tietojen puuttumisesta, eikä luotonantaja voinut myöskään olettaa, että kuluttajalla on asiaa koskevat tiedot?

- 8) Onko niin, että luotonantaja ei voi vedota kulutusluottosopimuksen yhteydessä oikeuksien väärinkäyttöä koskevaan perusteeseen direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetyn kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttöä vastaan,
- a) jos jotakin direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdassa säädetystä pakollisista tiedoista ei mainita asianmukaisesti luottosopimuksessa eikä tällaista tietoa anneta asianmukaisesti jälkikäteen, jolloin direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu peruuttamisen määräaika ei ole alkanut?
- b) (jos tämän kysymyksen a kohtaan vastataan kieltävästi):

jos oikeuden väärinkäytön ratkaisevana perusteena käytetään sopimuksenteosta kulunutta aikaa ja/tai sitä, että molemmat osapuolet ovat täyttäneet sopimuksen kaikilta osin, ja/tai sitä, että luotonantajalla on oikeus disponoida takaisin saaduista luoton määristä, tai luoton vakuuksien palauttamista ja/tai (kun kauppasopimus on sidottu luottosopimukseen) sitä, että kuluttaja käyttää rahoitettua hyödykettä tai luovuttaa sen, kun kuluttajalla ei kuitenkaan ollut merkityksellisenä ajanjaksona ja merkityksellisten olosuhteiden ilmetessä tietoa peruuttamisoikeutensa jatkumisesta eikä hän ole vastuussa tietojen puuttumisesta, eikä luotonantaja voinut myöskään olettaa, että kuluttajalla on asiaa koskevat tiedot?”

- 63 Asiat C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 18.12.2020 antamalla määräyksellä suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

- 64 Koska tietyt asioissa C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 esitetyt kysymykset ovat samankaltaisia tai samoja, niitä on tarkasteltava yhdessä.

Asiassa C-187/20 esitetty ensimmäinen kysymys

- 65 Asiassa C-187/20 esittämällään ensimmäisellä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan a, c ja e alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on ilmoitettava selkeästi ja tiiviisti, että kyseessä on kyseisen direktiivin 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettu ”liitännäinen luottosopimus” ja että kyseinen sopimus tehty määräajaksi, jos asia on näin.
- 66 Tältä osin on muistutettava, että direktiivin 2008/48 3 artiklan n alakohdassa määritellään ”liitännäisellä luottosopimuksella” tarkoitettavan luottosopimusta, jossa ”kyseinen luotto käytetään yksinomaan tietyn tavaran toimittamista tai tietyn palvelun suorittamista koskevan sopimuksen rahoittamiseen, – – ja nämä kaksi sopimusta muodostavat objektiivisesti katsottuna kaupallisen kokonaisuuden; kaupallisen kokonaisuuden katsotaan olevan olemassa, kun – – luotonantaja hyödyntää tavaroiden toimittajan tai palveluiden suorittajan palveluita luottosopimuksen tekemisen tai valmistelun yhteydessä taikka tietyt tavarat tai tietyn palvelun suorittaminen on nimenomaisesti yksilöity luottosopimuksessa”.

- 67 Asiassa C-187/20 ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että luotonantajat hyödynsivät myyjien E ja F palveluja kyseessä olevien sopimusten valmistelussa ja tekemisessä ja että tässä asiassa kyseessä olevien sopimusten mukaisesti myönnetty luotto oli tarkoitettu yksinomaan yksityiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen hankinnan rahoittamiseen. Tällaisia sopimuksia on näin ollen pidettävä direktiivin 2008/48 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettuina ”liitännäisinä luottosopimuksina”.
- 68 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, asiassa C-187/20 kyseessä olevat sopimukset on lisäksi tehty määräajaksi.
- 69 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan a, c ja e alakohdan mukaan luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti luottotyyppi, luottosopimuksen kesto ja tavara tai palvelu ja sen käteishinta, kun kyse on tietyn tavaran tai palvelun maksun lykkäyksenä myönnettävästä luotosta tai liitännäisestä luottosopimuksesta.
- 70 Kuten direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdasta, luettuna yhdessä direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, velvollisuus mainita paperille tai muulle pysyvälle välineelle laaditussa luottosopimuksessa selkeästi ja tiiviisti kyseisessä säännöksessä tarkoitettut seikat on tarpeen, jotta kuluttaja voisi tuntea oikeutensa ja velvollisuutensa (tuomio 26.3.2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 71 Se, että kuluttaja tuntee ja ymmärtää hyvin seikat, jotka luottosopimukseen on direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan mukaan ehdottomasti sisällyttävä, on välttämätöntä kyseisen sopimuksen asianmukaisen täyttämisen kannalta (tuomio 26.3.2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, 45 kohta).
- 72 Kyseisellä vaatimuksella pyritään osaltaan saavuttamaan direktiivin 2008/48 tavoite eli kulutusluottojen osalta säätäminen täydellisestä ja pakottavasta yhdenmukaistamisesta tietyillä keskeisillä aloilla, ja tällaisen yhdenmukaistamisen katsotaan olevan tarpeen, jotta varmistetaan, että Euroopan unionin kaikki kuluttajat voivat käyttää hyväkseen etujensa korkeatasoista ja yhtäläistä suojaa, ja jotta voidaan helpottaa kulutusluottoja koskevien toimivien sisämarkkinoiden syntymistä (tuomio 26.3.2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 73 Tiedolla, jonka mukaan yhtäältä kyseessä oleva sopimus on direktiivin 2008/48 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettu ”liitännäinen luottosopimus” ja toisaalta kyseinen sopimus on tehty määräajaksi, on kuluttajalle perustavanlaatuinen merkitys, jonka avulla hän voi tosiasiallisesti saada tiedon oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.
- 74 Näin ollen asiassa C-187/20 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan a, c ja e alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on ilmoitettava selkeästi ja tiiviisti, että kyseessä on kyseisen direktiivin 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettu ”liitännäinen luottosopimus” ja että kyseinen sopimus on tehty määräajaksi, jos asia on näin.

Asiassa C-187/20 esitetty toinen kysymys

- 75 Asiassa C-187/20 esittämällään toisella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että siinä edellytetään, että kyseisen direktiivin 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettussa ”liitännäisessä

luottosopimuksessa”, jolla yksinomaan rahoitetaan tavaran toimittamista koskeva sopimus ja jossa määrätään, että luoton määrä maksetaan kyseisen tavaran myyjälle, mainitaan, että kuluttaja vapautetaan velvoitteestaan maksaa kauppahinta maksettua määrää vastaavilta osin ja että myyjän on luovutettava kaupan kohde kuluttajalle, mikäli kauppahinta on suoritettu kokonaisuudessaan.

- 76 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan mukaan luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti luoton kokonaismäärä ja sen nostoa koskevat ehdot ja tavara tai palvelu ja sen käteishinta, kun kyse on tietyn tavaran tai palvelun maksun lykkäyksenä myönnettävästä luotosta tai liitännäisestä luottosopimuksesta.
- 77 Direktiivin 2008/48 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettujen ”liitännäisten luottosopimusten” muodollisten ehtojen osalta kyseisen direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa edellytetään ainoastaan, että luottosopimuksessa mainitaan kyseinen tavara tai palvelu ja sen käteishinta.
- 78 Vaikka direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetään, että luoton kokonaismäärä ja sen nostoa koskevat ehdot on ehdottomasti mainittava luottosopimuksessa, yhdessä sen säännöksessä ei sitä vastoin edellytetä, että luottosopimuksessa mainittaisiin kyseisen luoton nostamisen seuraukset kuluttajan ja luotolla rahoitetun tavaran tai palvelun myyjän välisessä sopimussuhteessa.
- 79 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohta ei kuitenkaan ole esteenä sille, että luottosopimuksen osapuolet yhteisymmärryksessä sopimuksella täsmentävät nämä seuraukset.
- 80 Näin ollen asiassa C-187/20 esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä edellytetä, että kyseisen direktiivin 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettua ”liitännäisessä luottosopimuksessa”, jolla yksinomaan rahoitetaan tavaran toimittamista koskeva sopimus ja jossa määrätään, että luoton määrä maksetaan kyseisen tavaran myyjälle, mainitaan, että kuluttaja vapautetaan velvoitteestaan maksaa kauppahinta maksettua määrää vastaavilta osin ja että myyjän on luovutettava kaupan kohde kuluttajalle, mikäli kauppahinta on suoritettu kokonaisuudessaan.

Asioissa C-33/20 ja C-155/20 esitetty ensimmäinen kysymys ja asiassa C-187/20 esitetty kolmas kysymys

- 81 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee asioissa C-33/20 ja C-155/20 esittämällään ensimmäisellä kysymyksellä ja asiassa C-187/20 esittämällään kolmannella kysymyksellä lähinnä, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan l alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava konkreettisen prosenttiosuuden muodossa luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko ja että siinä on selitettävä konkreettisesti viivästyskoron muuntamismekanismi.
- 82 Tässä yhteydessä on ensinnäkin muistutettava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan luottosopimukset on laadittava paperille tai muulle pysyväle välineelle. Mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdan l alakohdassa säädetään, että luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko ja sen mukauttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset sopimusehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat maksut.

- 83 Ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että kussakin pääasiassa kyseessä olevissa sopimuksissa täsmennettiin, että vuotuinen viivästyskorko on ”peruskorko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä”. Näistä pyynnöistä ilmenee myös, että kuluttajille näissä asioissa annetussa asiakirjassa, jonka otsikko on ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kulutusluottotiedot”, täsmennettiin, että ”vuotuisen viivästyskoron määrä on kulloinkin sovellettava peruskorko lisättynä viidellä prosenttiyksiköllä. Peruskoron määrittää Saksan keskuspankki, ja se vahvistetaan kunkin vuoden tammikuun 1. päivänä ja heinäkuun 1. päivänä”. Kuten mainituista ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, kyseinen asiakirja ei kuitenkaan ollut erottamaton osa näitä sopimuksia. Vain asiassa C-187/20 kyseessä olevassa JL:n ja BMW Bankin välillä tehdyssä sopimuksessa määrättiin nimenomaisesti, että ”peruskorko vahvistetaan tammikuun 1. päivänä ja heinäkuun 1. päivänä, ja Saksan keskuspankki julkaisee sen Bundesanzeigerissa”.
- 84 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että luottosopimusta ei tarvitse välttämättä laatia yhdelle asiakirjalle, mutta kaikki mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seikat on ilmaistava paperilla tai muulla pysyvällä välineellä (ks, vastaavasti tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 45 kohta ja tuomiolauselma).
- 85 Koska kyseisen direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seikat on mainittava selkeästi ja tiiviisti, on tarpeen, että luottosopimus sisältää selvän ja täsmällisen viittauksen muihin kyseiset seikat sisältäviin paperisiin tai muuten pysyviin välineisiin, jotka tosiasiallisesti toimitetaan kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä, jolloin kuluttaja voi todella tutustua kaikkiin oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa (tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 34 kohta).
- 86 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida, onko näin pääasioissa.
- 87 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan tulkinnasta on todettava, että kyseisen säännöksen sanamuodossa edellytetään, että luottosopimuksessa mainitaan tietyllä hetkellä eli luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko. Lisäksi kyseisen korkokannan muuttamisesta mainitun sopimuksen tekemisen jälkeen kyseisessä säännöksessä säädetään velvollisuudesta mainita kyseisen koron mukauttamista koskevat järjestelyt.
- 88 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan sanamuodosta ilmenee, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 57-60 kohdassa, että luottosopimuksessa on mainittava sopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko konkreettisella tavalla prosenttiosuutena eikä ainoastaan koron määritelmä tai laskentatapa.
- 89 Kyseisen direktiivin yleisestä rakenteen osalta todellisen vuosikoron, lainakoron ja kiinteän lainakoron määritelmistä, jotka ovat mainitun direktiivin 3 artiklassa, ilmenee, että nämä eri korkotyypit on ilmoitettava prosenttilukuina.
- 90 Saman direktiivin ja konkreettisemmin sen 10 artiklan tavoitteiden osalta vaatimus, jonka mukaan luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti tässä säännöksessä tarkoitetut seikat, on tarpeen, jotta kuluttaja voi saada tiedon oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, kuten tämän tuomion 70 kohdassa on muistutettu.

- 91 On kuitenkin niin, että kun kuluttajan tekemässä sopimuksessa viitataan tiettyihin kansallisen oikeuden säännöksiin niiden tietojen osalta, jotka direktiivin 2008/48 10 artiklan nojalla on mainittava, kuluttaja ei voi sopimuksen perusteella määrittää sopimukseen perustuvan sitoumuksensa laajuutta (ks. vastaavasti tuomio 26.3.2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, 44 kohta).
- 92 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa, velvollisuus mainita luottosopimuksessa konkreettinen viivästyskorke prosenttiosuutena auttaa kuluttajaa tiedostamaan mahdollisen maksujen viivästymisen seuraukset.
- 93 Kun luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorke on lukuna esitettävä tieto, mistä ei ole kyse vaihtuvan koron tapauksessa, korke on ilmoitettava luottosopimuksessa konkreettisella tavalla prosenttiosuutena.
- 94 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan 1 alakohdassa säädetyistä velvollisuuksista mainita luottosopimuksessa selkeästi ja tiiviisti sovellettavan viivästyskoron mukauttamista koskevat järjestelyt pääasioiden kaltaisessa tapauksessa, jossa kyseessä olevan luottosopimuksen osapuolet ovat sopineet, että viivästyskorke muuttetaan jäsenvaltion keskuspankin määrittämän ja virallisessa lehdessä julkaistavan peruskoron muutoksen perusteella, joka on helposti löydettävissä, kyseiseen sopimukseen sisältyvä viittaus mainittuun peruskorkoon voi mahdollistaa sen, että kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja voi ymmärtää tämän viivästyskoron muutosmekanismin edellyttäen, että viivästyskoron laskentatapa on esitetty luottosopimuksessa. Tältä osin kahden edellytyksen on täytyttävä. Ensinnäkin tämän laskentatavan esittämisen on oltava helposti sellaisen keskivertokuluttajan ymmärrettävissä, jolla ei ole rahoitusalaan erikoistunutta osaamista, ja tämän esittämisen on mahdollistettava se, että hän voi laskea viivästyskoron luottosopimuksen sisältämien tietojen perusteella. Toiseksi mainitun peruskoron muuttamisen taajuus, joka määritetään kansallisissa säännöksissä, on myös mainittava kyseisessä sopimuksessa (ks. analogisesti tuomio 3.3.2020, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, 53 kohta).
- 95 Näin ollen asiassa C-33/20 ja asiassa C-155/20 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen ja asiassa C-187/20 esitettyyn kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava konkreettisen prosenttiosuuden muodossa kyseisen sopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorke, ja siinä on selitettävä konkreettisesti viivästyskoron mukauttamismekanismi. Jos kyseessä olevan luottosopimuksen osapuolet ovat sopineet, että viivästyskorke muuttetaan jäsenvaltion keskuspankin määrittämän ja virallisessa lehdessä julkaistavan peruskoron muutoksen perusteella, joka on helposti löydettävissä, kyseiseen sopimukseen sisältyvä viittaus mainittuun peruskorkoon riittää edellyttäen, että viivästyskoron laskentatapa peruskoron perusteella on esitetty mainitussa sopimuksessa. Tältä osin kahden edellytyksen on täytyttävä. Ensinnäkin tämän laskentatavan esittämisen on oltava helposti sellaisen keskivertokuluttajan ymmärrettävissä, jolla ei ole rahoitusalaan erikoistunutta osaamista, ja tämän esittämisen on mahdollistettava se, että hän voi laskea viivästyskoron mainitun sopimuksen sisältämien tietojen perusteella. Toiseksi mainitun peruskoron muuttamisen taajuus, joka määritetään kansallisissa säännöksissä, on myös mainittava kyseessä olevassa luottosopimuksessa.

Asioissa C-33/20 ja C-155/20 esitetty toinen kysymys ja asiassa C-187/20 esitetty neljäs kysymys

- 96 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee asioissa C-33/20 ja C-155/20 esittämällään toisella kysymyksellä ja asiassa C-187/20 esittämällään neljännellä kysymyksellä lähinnä, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan r alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava luoton ennaikaisen takaisinmaksun yhteydessä maksettavan korvauksen laskemista koskeva konkreettinen ja kuluttajan ymmärrettävissä oleva aritmeettinen kaava tavalla, jolla tämä voi laskea ennaikaisen takaisinmaksun tapauksessa maksettavan korvauksen määrän.
- 97 Näihin kysymyksiin vastaamiseksi on muistutettava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan r alakohdan mukaan luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti ”oikeus ennaikaiseen takaisinmaksuun, ennaikaista takaisinmaksua koskeva menettely sekä tiedot luotonantajan mahdollisesta oikeudesta saada tästä korvausta sekä tavasta, jolla korvaus määritetään”.
- 98 Nyt käsiteltävistä ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että pääasioissa kyseessä olevissa luottosopimuksissa määrätään, että ”pankki laskee tappion Bundesgerichtshofin [liittovaltion ylin tuomioistuin] määräämän finanssimatemaattisen kehyksen mukaisesti”.
- 99 Tästä on todettava, että unionin tuomioistuin on todennut, että kun direktiivissä 2008/48 säädetään elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta saattaa kuluttajan tietoon hänelle ehdotetun sopimusvelvoitteen sisältö, jonka tietyt osatekijät määritetään jäsenvaltion pakottavissa laeissa tai asetuksissa, tämän elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava selkeästi ja tiiviisti kuluttajalle kyseisten säännösten sisällöstä, jotta tämä voi tuntea oikeutensa ja velvollisuutensa (ks. vastaavasti tuomio 26.3.2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 100 Vaikka tätä varten ei ole direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan r alakohdassa tarkoitettua ennaikaisen takaisinmaksun tapauksessa maksettavan korvauksen osalta tarpeen, että luottosopimuksessa täsmennetään aritmeettinen kaava, jonka avulla tämä korvaus lasketaan, siinä on kuitenkin ilmoitettava korvauksen laskentatapa konkreettisesti ja helposti ymmärrettävällä tavalla siten, että keskivertokuluttaja voi määrittää korvauksen määrän ennaikaisen takaisinmaksun tapauksessa luottosopimuksessa annettujen tietojen perusteella.
- 101 Pelkkä viittaus kansallisen tuomioistuimen, tässä tapauksessa Bundesgerichtshofin, määräämän finanssimatemaattiseen kehykseen ennaikaiseen takaisinmaksuun perustuvan korvauksen laskemiseksi ei vastaa tämän tuomion 99 kohdassa mainittua vaatimusta kuluttajan sopimusvelvoitteiden saattamisesta tämän tietoon.
- 102 Edellä todetun perusteella asioissa C-33/20 ja C-155/20 esitettyyn toiseen kysymykseen ja asiassa C-187/20 esitettyyn neljänteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan r alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on luoton ennaikaiseen takaisinmaksuun perustuvan korvauksen laskemiseksi ilmoitettava kyseisen korvauksen laskentatapa konkreettisesti siten, että keskivertokuluttaja voi ymmärtää sen helposti niin, että hän voi kyseisessä sopimuksessa annettujen tietojen perusteella määrittää ennaikaisen takaisinmaksun yhteydessä maksettavan korvauksen määrän.

Asioissa C-33/20 ja C-155/20 esitetty kolmas kysymys ja asiassa C-187/20 esitetty viides kysymys

- 103 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee asioissa C-33/20 ja C-155/20 esittämällään kolmannella kysymyksellä ja asiassa C-187/20 esittämällään viidennellä kysymyksellä lähinnä, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava kaikki tilanteet, joissa kansallisessa lainsäädännössä on annettu luottosopimuksen osapuolille oikeus sopimuksen päättämiseen, kuten luotonantajan oikeus päättää sopimus painavista syistä, ja onko tässä sopimuksessa mainittava sopimuksen päättämistä koskevan ilmoituksen määräaika ja muoto kaikissa näissä tilanteissa.
- 104 Aluksi on muistutettava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan s alakohdan mukaan luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti ”menettely, jota noudatetaan käytettäessä oikeutta päättää luottosopimus”.
- 105 Lisäksi kyseisen direktiivin 13 artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä kuluttaja ja luotonantaja voivat irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan luottosopimuksen; mainitussa direktiivissä ei anneta oikeutta irtisanoa määräaikaisia sopimuksia. Näin ollen direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan s alakohdassa olevaa viittausta ”oikeuteen päättää luottosopimus” on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan kyseisen direktiivin 13 artiklassa säädettyä irtisanomisoikeutta.
- 106 Tästä seuraa, ettei direktiivissä 2008/48 säädetä velvollisuudesta sisällyttää luottosopimukseen mitään tietoa määräajaksi tehtyjen luottosopimusten päättämistä koskevasta oikeudesta.
- 107 Kuten ennakkoratkaisupyynnöistä pääasioissa ilmenee, niitä koskevat sopimukset on tehty määräajaksi.
- 108 Lisäksi on muistutettava, että jäsenvaltiot eivät voi direktiivin 2008/48 soveltamisalaan kuuluvien sopimusten osalta asettaa sopimuspuolille sellaisia velvollisuuksia, joista ei ole säädetty kyseisessä direktiivissä, kun direktiivi sisältää alaa, johon kyseiset velvollisuudet liittyvät, koskevat yhdenmukaistetut säännökset (tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 55 kohta).
- 109 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdalla toteutetaan tällainen yhdenmukaistaminen niiden seikkojen osalta, jotka on sisällytettävä luottosopimukseen (tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 56 kohta).
- 110 Jäsenvaltio voi tosin säätää kansallisessa lainsäädännössään mahdollisuudesta päättää määräajaksi tehdyt luottosopimukset. Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan s alakohta ja sen 13 artikla, luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 22 artiklan 1 kohdan kanssa, ovat kuitenkin esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään velvollisuudesta mainita luottosopimuksessa tieto, joka koskee päättämistä koskevaa oikeutta, josta ei säädetä direktiivissä 2008/48 vaan yksinomaan kyseisessä kansallisessa lainsäädännössä.
- 111 Direktiivi 2008/48 ei kuitenkaan ole esteenä sille, että luottosopimuksen osapuolet, jotka ovat yhteisymmärryksessä päättäneet kyseisen sopimuksen päättämistä koskevasta oikeudesta sen 13 artiklassa tarkoitettujen tapausten lisäksi, mainitsevat tämän oikeuden mainitussa sopimuksessa (ks. vastaavasti tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 57 ja 58 kohta).

112 Edellä esitetyn perusteella asioissa C-33/20 ja C-155/20 esitettyyn kolmanteen kysymykseen ja asiassa C-187/20 esitettyyn viidenteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä edellytetä, että luottosopimuksessa mainitaan kaikki tilanteet, joissa luottosopimuksen osapuolille tunnustetaan sopimuksen päättämistä koskeva oikeus, josta ei säädetä tällä direktiivillä vaan yksinomaan kansallisessa lainsäädännössä.

Asiassa C-155/20 esitetty neljäs kysymys ja asiassa C-187/20 esitetty seitsemäs kysymys

113 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee asiassa C-155/20 esittämällään neljännellä kysymyksellä ja asiassa C-187/20 esittämällään seitsemännellä kysymyksellä lähinnä, onko direktiiviä 2008/48 tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luotonantaja vetoaa oikeudenmenetykseen silloin, kun kuluttaja on käyttänyt peruuttamisoikeuttaan direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti tapauksessa, jossa jokin tämän direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista pakollisista maininnoista ei sisällynyt luottosopimukseen eikä siitä ole myöskään myöhemmin ilmoitettu asianmukaisesti ja jossa kyseinen kuluttaja on ollut tietämätön peruuttamisoikeudestaan ilman, että hän olisi vastuussa tästä tietämättömyydestä.

114 Näihin kysymyksiin vastaamiseksi on muistutettava, että – kuten direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdasta ilmenee – peruuttamisen 14 päivän määräaika alkaa yksinomaan siitä, kun tämän direktiivin 10 artiklassa säädetty tiedot on annettu kuluttajalle, jos tämä päivä on myöhäisempi kuin luottosopimuksen tekopäivä. Kyseisessä 10 artiklassa luetellaan tiedot, jotka luottosopimuksessa on mainittava.

115 Kuten tämän tuomion 108 kohdasta ilmenee, direktiivin 2008/48 soveltamisalaan kuuluvien sopimusten osalta jäsenvaltiot eivät voi asettaa sopimuspuolille sellaisia velvollisuuksia, joista ei ole säädetty kyseisessä direktiivissä, kun kyseinen direktiivi sisältää alaa, johon kyseiset velvollisuudet liittyvät, koskevat yhdenmukaistetut säännökset.

116 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 101 kohdassa, kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttöä koskevat ajalliset edellytykset kuuluvat direktiivin 2008/48 14 artiklalla toteutetun yhdenmukaistamisen alaan.

117 Koska direktiivissä 2008/48 ei siis säädetä minkäänlaisesta ajallisesta rajoituksesta kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttämiselle tapauksessa, jossa hänelle ei ole toimitettu kyseisiä tietoja, tällaista rajoitusta ei voida asettaa jäsenvaltion säännöstössä.

118 Asiassa C-155/20 esitettyyn neljänteen kysymykseen ja asiassa C-187/20 esitettyyn seitsemänteen kysymykseen on siis vastattava, että direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luotonantaja vetoaa oikeudenmenetykseen silloin, kun kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tämän säännöksen mukaisesti siinä tapauksessa, että jokin tämän direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädettyistä maininnoista ei sisällynyt luottosopimukseen eikä sitä ole myöskään myöhemmin asianmukaisesti ilmoitettu, siitä riippumatta, oliko kyseinen kuluttaja tietämätön peruuttamisoikeudestaan, kun hän ei ollut vastuussa tästä tietämättömyydestä.

Viides kysymys asiassa C-155/20 ja kahdeksas kysymys asiassa C-187/20

- 119 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee asiassa C-155/20 esittämällään viidennellä kysymyksellä ja asiassa C-187/20 esittämällään kahdeksannella kysymyksellä lähinnä, onko direktiiviä 2008/48 tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luotonantaja voi pätevästi katsoa, että kuluttaja on käyttänyt väärin kyseisen direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa säädettyä peruuttamisoikeuttaan, kun yhtäältä jokin mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista pakollisista maininnoista ei sisälly luottosopimukseen eikä sitä ole myöskään myöhemmin asianmukaisesti ilmoitettu, ja toisaalta, kun kyseinen kuluttaja oli tietämätön peruuttamisoikeudesta olematta vastuussa tästä tietämättömyydestä.
- 120 Näihin kysymyksiin vastaamiseksi on todettava, että direktiiviin 2008/48 ei sisälly säännöksiä, jotka koskisivat kysymystä direktiivillä kuluttajalle annettujen oikeuksien väärinkäytöstä.
- 121 On kuitenkin tarkistettava, onko kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttämistä direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan nojalla rajoitettu sen seurauksena, että nyt käsiteltävässä asiassa sovelletaan unionin oikeuden yleistä periaatetta, jonka mukaan yksityiset eivät saa vedota unionin oikeuteen vilpillisesti tai käyttää sitä väärin.
- 122 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, väärinkäytön osoittaminen edellyttää yhtäältä sellaista objektiivisten olosuhteiden kokonaisuutta, josta ilmenee, että vaikka unionin säännöstössä vahvistettuja edellytyksiä on muodollisesti noudatettu, säännöstöllä tavoiteltua päämäärää ei ole saavutettu, ja toisaalta sellaista subjektiivista osatekijää, joka koskee tahtoa saada unionin säännöstöstä johtuva etu toteuttamalla keinotekoisesti edellytykset tämän edun saamiseksi (tuomio 26.2.2019, T Danmark et Y Denmark, C-116/16 et C-117/16, EU:C:2019:135, 97 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 123 Direktiivin 2008/48 14 artiklan tavoitteesta on todettava yhtäältä, että sen tarkoituksena on mahdollistaa se, että kuluttaja voi valita tarpeisiinsa sopivimman sopimuksen ja siis peruuttaa sellaisen sopimuksen vaikutukset, joka tekemisensä jälkeen ja ennen peruuttamisoikeuden käyttämistä varten säädetyn harkinta-ajan päättymistä osoittautuu kyseisen kuluttajan tarpeisiin soveltumattomaksi (ks. analogisesti tuomio 19.12.2019, Rust-Hackner ym., C-355/18–C-357/18 ja C-479/18, EU:C:2019:1123, 101 kohta).
- 124 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 117 ja 118 kohdassa todennut, direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan tavoitteena on toisaalta varmistaa, että kuluttaja saa kaikki tarvittavat tiedot arvioidakseen sopimusvelvoitteensa laajuutta, ja asettaa seuraamus luotonantajalle, joka ei toimita hänelle kyseisen direktiivin 10 artiklassa säädettyjä tietoja.
- 125 Kuluttajansuojaa koskevilla unionin direktiiveissä säädettyt seuraamukset on tarkoitettu saamaan elinkeinonharjoittaja luopumaan sille näiden direktiivien säännösten mukaan kuuluvien velvoitteiden laiminlyönnistä kuluttajaan nähden (ks. analogisesti tuomio 30.4.2014, Kásler ja Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, 84 kohta ja tuomio 25.11.2020, Banca B., C-269/19, EU:C:2020:954, 34 ja 38 kohta).

- 126 Näin ollen silloin, kun elinkeinonharjoittaja ei ole toimittanut kuluttajalle direktiivin 2008/48 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja ja kun kuluttaja päättää peruuttaa luottosopimuksen sen tekemisestä laskettavan 14 päivän määräajan jälkeen, elinkeinonharjoittaja ei voi moittia mainittua kuluttaja peruuttamisoikeuden väärin käyttämisestä, vaikka kyseisen sopimuksen tekemisen ja kuluttajan peruuttamisen välillä kulunut aika on huomattava.
- 127 Edellä todetun perusteella viidenteen kysymykseen asiassa C-155/20 ja kahdeksanteen kysymykseen asiassa C-187/20 on vastattava, että direktiiviä 2008/48 on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luotonantaja voisi pätevästi katsoa, että kuluttaja on käyttänyt väärin kyseisen direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa säädettyä peruuttamisoikeuttaan, kun jokin mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädetyistä pakollisista maininnoista ei sisälly luottosopimukseen eikä sitä ole myöskään myöhemmin asianmukaisesti annettu tiedoksi, siitä riippumatta, oliko kuluttaja tietämätön peruuttamisoikeudestaan.

Kuudes kysymys asiassa C-187/20

- 128 Asiassa C-187/20 esittämällään kuudennella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohta tulkittava siten, että luottosopimuksessa on ilmoitettava olennaiset muodolliset edellytykset tuomioistuimen ulkopuolisen valitus- tai oikeussuojamenettelyn aloittamiseksi, vai riittääkö, että tässä sopimuksessa viitataan tältä osin internetissä saatavilla oleviin menettelysääntöihin.
- 129 Tältä osin direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohdassa säädetään, että luottosopimuksessa on mainittava selkeästi ja tiiviisti, ”onko kuluttajalla käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja oikeussuojamenettelyjä, ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä”.
- 130 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännösten tulkitsemiseksi on otettava huomioon niiden sanamuodon lisäksi niiden asiayhteys sekä sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännökset ovat (tuomio 25.6.2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 131 Asiayhteydestä, johon direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohta kuuluu, on todettava, että kyseisen direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettut tiedot, mukaan lukien se, miten kuluttaja voi käyttää käytettävissä olevia tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja oikeussuojamenettelyjä, on mainittava selkeästi ja tiiviisti.
- 132 Tästä seuraa, että luottosopimukseen sisältyvien tätä koskevien tietojen on oltava riittävän selkeitä ja täydellisiä, jotta kuluttajat voivat tehdä tällaisen valituksen tai käyttää tällaista oikeussuojakeinoa, mutta niissä ei tarvitse toistaa kaikkia tällaisia menettelyjä koskevia menettelysääntöjä.
- 133 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohdan tavoitteesta on todettava, että kyseisen säännöksen tarkoituksena on saavuttaa korkeatasoinen kuluttajansuojan taso varmistamalla, että kuluttajat voivat halutessaan toimittaa luotonantajiin kohdistuvia valituksia sellaisten elinten käsiteltäviksi, jotka soveltavat vaihtoehtoisia riitojenratkaisumenettelyjä (ks. analogisesti tuomio 25.6.2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, 26 kohta).

- 134 Jotta kuluttajat voisivat hyödyntää tällaista mahdollisuutta, heille on tiedotettava tuomioistuimen ulkopuolisista oikeussuojakeinoista. Riitatilanteessa on tarpeen, että kuluttajat voivat löytää nopeasti ne vaihtoehdot riidanratkaisuelimet, joilla on toimivalta käsitellä heidän valituksiaan, ja tietää, osallistuuko kyseinen elinkeinonharjoittaja tämän riidanratkaisuelimen käsiteltäväksi annetun valituksen käsittelyyn (ks. analogisesti tuomio 25.6.2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, 27 kohta).
- 135 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohdalla pyritään näin varmistamaan yhtäältä se, että kuluttaja voi kaikista tosiseikoista tietoisena päättää, onko hänen tarkoituksenmukaista turvautua johonkin tuomioistuimen ulkopuoliseen valitus- ja oikeussuojamenettelyyn, ja toisaalta se, että kuluttaja voi todella tehdä tällaisen valituksen tai käyttää tällaista oikeussuojakeinoa luottosopimuksen sisältämien tietojen perusteella.
- 136 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 94 kohdassa, tätä varten on olennaista, että kuluttaja saa tiedon ensinnäkin kaikista käytettävissään olevista tuomioistuinten ulkopuolisista valitus- tai oikeussuojamenettelyistä ja tarpeen vaatiessa kunkin niistä kustannuksista, toiseksi siitä, onko valitus tehtävä tai oikeussuojakeinoa käytettävä kirjeitse vai sähköisesti, kolmanneksi fyysisestä tai sähköisestä osoitteesta, johon tällainen valitus tai oikeussuojakeino on lähetettävä, ja neljänneksi muista muodollisista edellytyksistä, joita tähän valitukseen tai oikeussuojakeinoon sovelletaan.
- 137 Edeltävässä kohdassa tarkoitettujen tietojen osalta pelkkä luottosopimuksessa oleva viittaus verkkosivulla saatavilla oleviin menettelysääntöihin tai tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- tai oikeussuojamenettelyjä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä sisältäviin muihin toimiin tai asiakirjoihin ei ole riittävä (ks. analogisesti tuomio 26.3.2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 138 Kaiken edellä todetun perusteella kuudenteen kysymykseen asiassa C-187/20 on vastattava, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohta on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava olennaiset tiedot kaikista kuluttajan käytettävissä olevista tuomioistuinten ulkopuolisista valitus- tai oikeussuojamenettelyistä ja tarvittaessa kunkin menettelyn kustannuksista, siitä, onko valitus tehtävä tai oikeussuojakeinoa käytettävä kirjeitse vai sähköisesti, fyysisestä tai sähköisestä osoitteesta, johon tällainen valitus tai oikeussuojakeino on lähetettävä, sekä muista muodollisista edellytyksistä, joita tähän valitukseen tai oikeussuojakeinoon sovelletaan. Näiden tietojen osalta pelkkä luottosopimuksessa oleva viittaus verkkosivulla saatavilla oleviin menettelysääntöihin tai tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- tai oikeussuojamenettelyjä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä sisältäviin muihin toimiin tai asiakirjoihin ei ole riittävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 139 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan a, c ja e alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on ilmoitettava selkeästi ja tiiviisti, että kyseessä on kyseisen direktiivin 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettu ”liitännäinen luottosopimus” ja että kyseinen sopimus on tehty määrääjäksi, jos asia on näin.
- 2) Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä edellytetä, että kyseisen direktiivin 3 artiklan n alakohdassa tarkoitettussa ”liitännäisessä luottosopimuksessa”, jolla yksinomaan rahoitetaan tavaran toimittamista koskeva sopimus ja jossa määrätään, että luoton määrä maksetaan kyseisen tavaran myyjälle, mainitaan, että kuluttaja vapautetaan velvoitteestaan maksaa kauppahinta maksettua määrää vastaavilta osin ja että myyjän on luovutettava kaupan kohde kuluttajalle, mikäli kauppahinta on suoritettu kokonaisuudessaan.
- 3) Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan l alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava konkreettisen prosenttiosuuden muodossa kyseisen sopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko, ja siinä on selitettävä konkreettisesti viivästyskoron mukauttamismekanismi. Jos kyseessä olevan luottosopimuksen osapuolet ovat sopineet, että viivästyskorkoa muutetaan jäsenvaltion keskuspankin määrittämän ja virallisessa lehdessä julkaistavan peruskoron muutoksen perusteella, joka on helposti löydettävissä, kyseiseen sopimukseen sisältyvä viittaus mainittuun peruskorkoon riittää edellyttäen, että viivästyskoron laskentatapa peruskoron perusteella on esitetty mainitussa sopimuksessa. Tältä osin kahden edellytyksen on täytyttävä. Ensinnäkin tämän laskentatavan esittämisen on oltava helposti sellaisen keskivertokuluttajan ymmärrettävissä, jolla ei ole rahoitusalaan erikoistunutta osaamista, ja tämän esittämisen on mahdollistettava se, että hän voi laskea viivästyskoron mainitun sopimuksen sisältämien tietojen perusteella. Toiseksi mainitun peruskoron muuttamisen taajuus, joka määritetään kansallisissa säännöksissä, on myös mainittava kyseessä olevassa luottosopimuksessa.
- 4) Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan r alakohtaa on tulkittava siten, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan r alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on luoton ennaikaiseen takaisinmaksuun perustuvan korvauksen laskemiseksi ilmoitettava kyseisen korvauksen laskentatapa konkreettisesti siten, että keskivertokuluttaja voi ymmärtää sen helposti niin, että hän voi kyseisessä sopimuksessa annettujen tietojen perusteella määrittää ennaikaisen takaisinmaksun yhteydessä maksettavan korvauksen määrän.
- 5) Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä edellytetä, että luottosopimuksessa mainitaan kaikki tilanteet, joissa luottosopimuksen osapuolille tunnustetaan sopimuksen päättämistä koskeva oikeus, josta ei säädetä tällä direktiivillä vaan yksinomaan kansallisessa lainsäädännössä.
- 6) Direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luotonantaja vetoaa oikeudenmenetykseen silloin, kun kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tämän säännöksen mukaisesti siinä tapauksessa, että jokin tämän direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädetyistä maininnoista ei sisällynyt

luottosopimukseen eikä sitä ole myöskään myöhemmin asianmukaisesti ilmoitettu, siitä riippumatta, oliko kyseinen kuluttaja tietämätön peruuttamisoikeudestaan, kun hän ei ollut vastuussa tästä tietämättömyydestä.

- 7) **Direktiiviä 2008/48 on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luotonantaja voisi pätevästi katsoa, että kuluttaja on käyttänyt väärin kyseisen direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa säädettyä peruuttamisoikeuttaan, kun jokin mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädetystä pakollisista maininnoista ei sisälly luottosopimukseen eikä sitä ole myöskään myöhemmin asianmukaisesti annettu tiedoksi, siitä riippumatta, oliko kuluttaja tietämätön peruuttamisoikeudestaan.**
- 8) **Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan t alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava olennaiset tiedot kaikista kuluttajan käytettävissä olevista tuomioistuinten ulkopuolisista valitus- tai oikeussuojamenettelyistä ja tarvittaessa kunkin menettelyn kustannuksista, siitä, onko valitus tehtävä tai oikeussuojakeinoa käytettävä kirjeitse vai sähköisesti, fyysisestä tai sähköisestä osoitteesta, johon tällainen valitus tai oikeussuojakeino on lähetettävä, sekä muista muodollisista edellytyksistä, joita tähän valitukseen tai oikeussuojakeinoon sovelletaan. Näiden tietojen osalta pelkkä luottosopimuksessa oleva viittaus verkkosivulla saatavilla oleviin menettelysääntöihin tai tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- tai oikeussuojamenettelyjä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä sisältäviin muihin toimiin tai asiakirjoihin ei ole riittävä.**

Allekirjoitukset